

MEHANIZMI PSIHOSOCIJALNE INTERAKCIJE U SPORTSKIM GRUPAMA

-
- ✘ Pošto trener po pravilu ima vodeći uticaj na ukupnost ponašanja članova svoje ekipe, to se od njega očekuje da nešto više razumije psihodinamičke mehanizme života i rada te ekipe: kad se radi o saradnji a kad o rivalitetu, kako neki članovi postaju više a drugi manje omiljeni i prihvatljivi za ekipu . . . Posebno se od trenera očekuje da zna koji su sve mehanizmi psihosocijalne interakcije značajni, putem kojih se ostvaruje ponašanje pojedinaca u grupi: imitacija, sugestija, simpatija i antipatija, socijalni pritisak, facilitacija i inhibicija, te identifikacija.

-
- ✘ *Imitacija je kad se pojedinac, svjesno ili nesvjesno ponaša na isti način na koji se prije toga ponašao drugi pojedinac. Oponašaće se prije svega uspješni pojedinci (saigrači, trener, igrači iz drugih ekipa...). Oponašaće se i način na koji postižu sportske rezultate i način na koji postižu da su prihvaćeni kao ljudi. To govori, da je oponašanje najmanje naporan način učenja, jer je lakše oponašati nego biti originalan.*
 - ✘ *O sugestiji govorimo kad pojedinac, kao davalac sugestije, navodi drugog pojedinca, kao primaoca sugestije, da prihvati neku njegovu ideju ili stav bez ikakve adekvatne logičke argumentacije. Pošto je reč o procesu u kome je jedna strana aktivna, a druga pasivna, postavlja se pitanje sugestibilnosti primaoca - koje su ličnosti i u kojim situacijama podložne sugestiji.*

-
- ✘ Grupa ne toleriše ponašanje pojedinaca koji ne slede usvojena, odnosno uobičajena pravila ponašanja. Pojedinač osjeća svojevrsnu neugodu i opasnost ako se ne ponaša u skladu s pravilima i normama grupe. Pomoću mehanizma socijalnog pritiska svaka sportska ekipa osigurava neophodnu disciplinu i poželjnu socijalnu klimu, bez kojih ne bi mogla realizovati postavljanje ciljeva.
 - ✘ Grupa može koristiti različita sredstva socijalnog pritiska: molbu, savet ili preporuku, nagradu, kaznu i drugo. I nagrade i kazne mogu biti i materijalne i moralne. Praksa pokazuje da će pojedinci i podgrupe, kad imaju drugačije zahteve, najčešće pokleknuli pred snažnim i dugotrajnim pritiskom većine.

-
- ✘ Grupa ne toleriše ponašanje pojedinaca koji ne slede usvojena, odnosno uobičajena pravila ponašanja. Pojedinač osjeća svojevrsnu neugodu i opasnost ako se ne ponaša u skladu s pravilima i normama grupe. Pomoću mehanizma socijalnog pritiska svaka sportska ekipa osigurava neophodnu disciplinu i poželjnu socijalnu klimu, bez kojih ne bi mogla realizovati postavljanje ciljeva.
 - ✘ Grupa može koristiti različita sredstva socijalnog pritiska: molbu, savet ili preporuku, nagradu, kaznu i drugo. I nagrade i kazne mogu biti i materijalne i moralne. Praksa pokazuje da će pojedinci i podgrupe, kad imaju drugačije zahteve, najčešće pokleknuli pred snažnim i dugotrajnim pritiskom većine.

SPOSOBNOSTI TRENERA

- ✘ Najjednostavnije kazano sposobnosti su svojstvo ličnosti pogodno za uspješno ovladavanje i usavršavanje u određenoj djelatnosti. U pedagoškoj djelatnosti trenera veliki značaj imaju sposobnosti posmatranja, sportske imaginacije i brojne sposobnosti uma. Među važnije spada kritičnost uma kao vještina strogog ocjenjivanja misli, odmjeravanja svih razloga za i protiv određene pretpostavke i njeno svestrano provjeravanje.

-
- ✘ Treneru je neophodan i fleksibilan um pod kojim se podrazumijeva:
 - ✘ *sloboda misli od šablonskih načina rješavanja problema,*
 - ✘ *spособnost nalaženja rešenja u izmijenjenim okolnostima i uslovima, kao i*
 - ✘ *umeće nalaženja novih načina rešenja problema i variranja postojećih metoda.*
 - ✘ *Konkretnost mišljenja* (umeće obuhvaćanja čitavog događaja u cjelini ne gubeći iz vida suštinske detalje), takođe je važna sposobnost trenera. *Brzina mišljenja*, kao rezultat razvoja njegove fleksibilnosti i konkretnosti, predstavlja sposobnost *usresređenosti cijele snage uma u važnom momentu da bi se ispoljila visoka aktivnost mišljenja.*

-
- ✘ *Najbolji sklop sposobnosti koje su svojstvene jednom čovjeku, a koje mu omogućavaju naročito uspješno obavljanje određene aktivnosti naziva se obdarenost.*
 - ✘ *Visoko razvijena obdarenost potkrijepljena marljivošću naziva se talenat.*
 - ✘ *Viši stepen obdarenosti koja se izražava u naučnim otkrićima od istorijskog značaja naziva se genijalnost.*
 - ✘ *Sposobnosti su samo pretpostavka za dostizanje pedagoškog umijeća.*

SPOSOBNOSTI KOJE TRENER TREBA DA IMA

- ✘ 1. Perceptivne sposobnosti omogućavaju da se prodre u unutrašnji svijet sportiste, shvate njegovi doživljaji i stanja, da se zapaze tendencije mijenjanja njegove ličnosti,
- ✘ da se opaze pozitivne osobine i da se one maksimalno iskoriste u vaspitne svrhe,
- ✘ da se otkriju njegova interesovanja i sklonosti,
- ✘
- ✘ 2. Konstruktivne sposobnosti su uslov uspješnog projektovanja i formiranja ličnosti i grupe mladih sportista.
- ✘ Zahvaljujući ovim sposobnostima trener ima moć da predvidi rezultat svoje aktivnosti i da nasluti ponašanje sportista u pedagoškim situacijama. Konstruktivne sposobnosti su od pomoći treneru da analizira pedagošku situaciju i da u svakom konkretnom slučaju izabere odgovarajuća sredstva uticaja na pojedinca ili grupu.

-
- ✘ 3. Didaktičke sposobnosti omogućavaju da se na najzanimljiviji način saopšti sadržaj koji se izlaže, da se na odgovarajući način konstruiše i prilagodi osobenostima ličnosti sportiste, da se stimuliše njegova samostalna misao, mobiliše pažnja, savlada slabost, tromost i apatija na treninzima.
 - ✘ 4. Ekspresivne sposobnosti se ispoljavaju u najefektivnijem izražavanju svojih misli, znanja, ubjeđenja i osjećanja pomoću riječi i mimike. Govor trenera se uvijek mora odlikovati unutrašnjom snagom i ubjedljivošću. Značajna je i kultura govora: govor bez pripreme, dobra dikcija, osjećajan ali jasan sklop rečenica, odsustvo stilskih i gramatičkih grešaka itd. Preporučljivo je da trener svoj govor bogati humorom, šalom i dobronamjernom ironijom.

-
- ✘ 5. Komunikativne sposobnosti pomažu treneru da uspostavi sa sportistima najpovoljnije uzajamne odnose. Komunikativnost trenera se ispoljava u njegovom pedagoškom taktu, umijeću izbjegavanja sukoba sa sportistima i sprečavanju međusobnih sukoba sportista.
 - ✘ Za komunikativne sposobnosti veoma je važna empatija kao sposobnost saživljavanja sa psihičkim svetom sportiste. Komunikativne sposobnosti se ispoljavaju ne samo u opštenju sa mladim sportistima, nego i sa svima koji treneru mogu biti od koristi u vaspitnom radu.
 - ✘ 6. Organizatorske sposobnosti trenera se ispoljavaju u organizaciji rada mladih sportista učenja, odmora, uspostavljanja unutar grupnih veza i odnosa itd. Zavise od osobina ličnosti trenera: brzina i elastičnost mišljenja, odlučnost, čvrstina karaktera, upornost, trogost, osjećanje odgovornosti za vaspitanje mladih itd.

-
- ✘ 7. **Akaderske sposobnosti** neophodna su treneru za ugrađivanje u svoju djelatnost naučnoistraživačkih metoda rada i dostignuća naučnih istraživanja. Ovamo spada i stalno stručno usavršavanje u svom sportu, kao i pedagoško i psihološko usavršavanje
 - ✘ 8. **Specijalne sposobnosti** - svestrano usavršavanje pedagoškog umijeća trenera vezano je za razvijanje njegovih sposobnosti koje su u vezi sa određenim vidom sporta.
 - ✘ Put ka profesionalnim sposobnostima trenera vodi kroz uspostavljanje organskog jedinstva između čvrstih interesovanja i sklonosti prema profesiji i razvijenih sposobnosti za rad u toj oblasti.

× HVALA NA PAŽNJI !